

1. Waarom worden er kaarsjes gebrand?

Zo dadelijk, na afloop van deze dienst, is er hier in de kerk een kaarsjesavond. Een uur lang, tot zeven uur, worden mensen in de stad uitgenodigd om hier in de kerk een kaarsje te komen branden. Maar wat betekent dat symbool nu eigenlijk? Waarom zou je een kaarsje branden?

Vanouds zie je dat er in Rooms-Katholieke kerken kaarsjes worden gebrand. Door een kaarsje aan te steken onderstreep je het gebed. Zo zeggen mensen dat weleens: 'Ik heb voor jou een kaarsje aangestoken.' Ook worden wel kaarsjes aangestoken met het oog op mensen die overleden zijn. Een kaarsje is een herinnering. Misschien ook een gebed.

Ook in het Jodendom worden kaarsjes gebrand voor overledenen. Laatst was ik in Israël, op de dag waarop de doden herdacht worden die gevallen zijn in alle oorlogen die Israël heeft moet en voeren. Overal zie je dan ook kaarsjes of lampjes branden. Protestantse christenen zijn vanouds wat meer terughoudend als het gaat om zulke rituelen. Rituelen kunnen een eigen leven gaan leiden. Je zou van de rituelen een bepaalde kracht kunnen gaan verwachten. En ze kunnen afleiden van de inhoud. Bovendien hebben protestanten altijd gezegd: 'Je moet niet bidden voor de overledenen. Zij zijn bij God. Of ze zijn niet bij God. Maar dat wordt beslist in dit leven, hier op aarde. Er is niet een plaats tussen hemel en hel, een vagevuur, waar mensen nog tijdelijk zijn en van waaruit ze misschien eerder in de hemel toegelaten worden, als jij op aarde voor ze biddt.'

Maar zeker de laatste tientallen jaren is het ook in steeds meer protestantse kerken mogelijk om een kaarsje te branden. Hoe zit dat dan precies, en vooral: wat zegt de Bijbel? Wat is de bijbelse achtergrond?

2. Als je in leven blijft, dan blijft 'je lamp branden'

Om daar meer zicht op te krijgen hebben we een gedeelte van Psalm 18 gelezen. Het is een psalm van David, en in het opschrift staat wanneer David deze Psalm heeft geschreven. Vers 1: 'Voor de koorleider, een psalm van de dienaar van de HERE, van David, die de woorden van dit lied tot de HERE gesproken heeft, op de dag waarop de HERE hem gered had uit de hand van al zijn vijanden en uit de hand van Saul.'

Psalm 18 is een danklied. David kijkt terug en hij herinnert zich hoe vaak hij de dood nabij is geweest. Hij had zóveel vijanden... Zó vaak wilden mensen hem doden. Denk aan reus Goliath, denk aan de Filistijnen. Maar er waren ook andere vijanden. En zeker koning Saul deed álles, maar dan ook álles, om David te doden. Saul was intens jaloers op David en wist dat David ooit in zijn plaats koning zou worden.

Twee keer had David zélf een kans om, omgekeerd, koning Sául te doden. Maar hij deed het niet, heel bewust, want hij zei: 'De HERE Zelf wilde dat Saul tot koning werd gezalfd. Daarom mag ik hem geen kwaad doen.'

Als David in Psalm 18 terugblijkt, dan zingt hij in vers 2 en 3: 'Ik heb U hartelijk lief, HERE, mijn sterkte. De HERE is mijn rots en mijn burcht en mijn Bevrijder.' En vervolgens werkt hij dat uit. Vers 6 en 7: 'Banden van het graf omringden mij, valstrikken van de dood bedreigden mij. In mijn nood riep ik de HERE aan, ik riep tot mijn God; Hij hoorde mijn stem vanuit Zijn paleis, mijn hulpgeroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren.'

God hoort de stem van David, en Hij schiet David te hulp. Vers 17 en 18: 'Hij stak Zijn hand uit van omhoog, Hij greep mij, Hij trok mij op uit grote wateren. Hij redde mij van mijn sterke vijand en van wie mij haatten, omdat zij machtiger waren dan ik.'

In dat kader zegt hij dan in vers 28 en 29: 'Want Ú verlost het ellendige volk, maar de hoogmoedige ogen vernedert U. Want Ú doet mijn lamp schijnen, HERE; mijn God doet mijn duisternis opklaren.'

Als David dat zegt: 'HERE, U laat mijn lamp schijnen', dan betekent dat: 'Ik ben in léven gebleven!' Als je lamp blijft schijnen, dan blijf je leven. David voelde om zich heen de dreiging van de dood. Het was alsof de duisternis toenam. Maar God liet niet toe dat de duisternis de overhand zou krijgen. 'Ú doet mijn lamp schijnen, HERE. Mijn God doet mijn duisternis opklaren.'

Dus als je leeft, dan brandt je lamp, als je overlijdt, dan dooft je lamp uit. Die symboliek komt ook terug in het boek Spreuken. Bijvoorbeeld in Spreuken 13: 9. Daar staat: 'Het licht van rechtvaardigen maakt je blij, maar de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.' En in Spreuken 24: 20: 'Want het kwaad heeft geen toekomst, de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.'

Zo'n lamp, waar het dan over gaat, dat is een olielampje. Een soort bakje met een pit en olijfolie. En wat staat er nu in Jesaja 42 over de Messias, de Knecht van de HERE? Daar staat dit, in Jesaja 42: 3: 'Het geknakte riet zal Hij niet verbreken, de uitdovende vaspit zal Hij niet uitblussen; naar waarheid zal Hij het recht doen uitgaan.'

Ik vind dat zo mooi! De lamp die brandt staat voor het leven. De lamp die uitgedoofd is, staat voor de dood. En wat doet nu de Messias? Hij ziet die walmende vaspit, bijna uitgedoofd, maar Hij blust hem niet uit! Hij beschermt dat kwetsbare vlammetje. Bij de Messias is het kwetsbare leven in veilige handen. Hij is als een muur om je heen, vooral als je leven broos geworden is, als je vlammetje nog maar heel klein geworden is.

Als dus in Israël bij de dodenherdenking kaarsjes branden, lampjes, wat betekent dat dan? Dat betekent: die mensen zijn wel overleden, hun lampje op aarde is uitgegaan, maar God zorgt ervoor dat hun lampje tóch blijft branden. Hun leven is niet voor niets geweest. Het blijft van grote betekenis, hier op aarde en daarboven. Er is méér dan alleen hun aardse bestaan.

Als je het zó ziet is het eigenlijk wel heel mooi en ook heel bijbels om een lampje te branden, een kaarsje, voor een overledene, als je mag weten dat die ander bij God is. Dan laat je zien: het leven van die ander is niet uitgeblust. God gaat door, zelfs over de grens van de dood heen.

3. Als het Koningshuis van David blijft regeren, blijft de lamp branden

Maar er is nog méér, die tekst uit Psalm 18 heeft nog een diepere betekenis. Want het is Dávid die het schrijft. En David heeft van God een heel centrale plaats gekregen in de geschiedenis. God heeft aan David beloofd: 'Er zal altijd een nakomeling van jou op de troon zitten, de troon van Israël. Tenminste, als je nakomelingen trouw blijven aan Mij.' Dat laatste, dat is helaas niet gebeurd. Inderdaad, in Jeruzalem hebben ruim vier eeuwen lang nakomelingen van David op de troon gezeten. Mar toen was het afgelopen. De koningen van Juda keerden zich van God af. En God liet de Babyloniërs komen om Jeruzalem te verwoesten. En toch... toch was het toen niet definitief afgelopen met het koningshuis van David. Want eeuwen later kwam er uit die afgehouden boomstronk weer een takje groeien. Dat koningshuis van David, dat al lang weg was, werd weer in ere hersteld. Want Jezus werd geboren, als wettige opvolger van koning David. En

Hij is Koning geworden, niet alleen van Israël (de 'Koning der Joden'), maar van heel de wereld. Hij zegt: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.'

En nu terug naar die lamp. De brandende lamp is in de Bijbel niet alleen het symbool van je eigen leven, maar óók van het koningshuis van David. Zolang er een koning is uit het huis van David, brandt de lamp!

Ik zal je dat laten zien. In 2 Samuël 21: 17 trekken de Filistijnen op tegen Israël. Ze zijn héél sterk, en bijna worden David en zijn mannen verslagen. Wat zeggen dan de legerleiders tegen David? Ze zeggen: 'U moet niet meer met ons ten strijde trekken, opdat u de lamp van Israël niet uitdooft.'

Na koning David komt zijn Salomo op de troon, daarna Rehabeam, een slechte koning, en dan Abiam. Abiam is ook een slechte koning, en hij regeert maar drie jaar. Het lijkt erop of God nu een einde maakt aan het koninklijk huis van David. Maar wat staat er dan, in 1 Koningen 15: 4? 'Maar omwille van David gaf de HERE, zijn God, hem een lamp in Jeruzalem door na hem zijn zoon te doen opstaan en door Jeruzalem in stand te houden.' Tóch krijgt Abiam een zoon die hem opvolgt. De lamp blijft schijnen.

Zo staat dat ook in Psalm 132, we gaan dat straks zingen. En in Psalm 132 zie je, dat de dichter in feite al vooruit kijkt naar de Messias. Ooit zal God een nakomeling van David geven die op de troon zal zitten als de grote Messias! En dan zingt de dichter aan het slot van Psalm 132, dat God het volgende zegt: 'Daar zal Ik voor David een hoorn doen opkomen en voor Mijn gezalfde (letterlijk in het Hebreeuws: 'voor Mijn Messias') een lamp gereedmaken. Ik zal zijn vijanden met schaamte kleden, maar op hem zal zijn diadeem schitteren.'

De lamp die blijft branden is dus een symbool voor het koningshuis van David, dat voor eeuwig zal regeren. Waarom? Omdat uit dat koningshuis de Messias voortkomt.

Wij mogen weten wie de Messias is: Jezus! Als Hij op Zijn ezel Jeruzalem binnenrijdt, dan roepen de mensen: 'Hosanna! De Zoon van David!' Hij is die Koning, de grote Nakomeling van David, en dankzij Hem zal de lamp altijd blijven branden. Waarom is dat? Waarom zal dankzij Jezus de lamp altijd blijven branden? Weet je waarom? Omdat Jezus is opgestaan uit de dood! Omdat Hij de dood voorgoed heeft overwonnen! Dankzij Jezus gaat de lamp van het Huis van David nooit meer uit. Weet je wat er staat in Openbaring 21: 23? Daar gaat het over het Nieuwe Jeruzalem. En dan schrijft Johannes: 'En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.' Het Lam, dat is Jezus. De grote Zoon van David is op Pasen opgestaan uit de dood. Zijn lamp zal voor altijd stralen! Daarom staat er hier in de Laurenskerk, en in veel andere kerken, een Paaskaars. Die kaars verwijst naar Jezus, de opgestane Heer, de lamp die nooit meer uitdooft.

4. Dankzij de Messias kan de lamp van ons leven branden

En het is alleen dankzij Hem, dat er ook voor ons eeuwig leven is! Als je gelooft in Jezus, als je je leven aan Hem toevertrouwt, dan zal ook jouw lamp voor altijd schijnen. Aan Hem ontleent onze lamp zijn licht.

Jezus zegt in Johannes 8: 12: 'Ik ben het Licht van de wereld, wie Mij volgt zal nooit meer in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.'

Maar met Zijn licht steekt Hij ook onze lamp aan. We hoorden wat Hij zegt in Mattheüs 5: 'Jullie zijn het licht van de wereld. Laat je licht schijnen voor de mensen, zodat ze jullie goede werken zien en jullie Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.' Als de lamp van je leven straalt, is dat niet voor niets. Jouw licht is belangrijk! Jouw lamp doet ertoe! Je bent geroepen om zegen te verspreiden in deze wereld.

5. Jouw lamp doet ertoe!

Er is een verhaal over een kasteelheer in de middeleeuwen. Hij woonde ergens in de bergen, en hij wilde aan zijn dorp een geschenk geven. Hij dacht er lang over na en nam toen een besluit: hij zou het dorp een nieuwe kerk schenken. Er werden tekeningen gemaakt, en de nieuwe kerk werd gebouwd. Het werd echt een prachtig gebouw.

Toen de kerk geopend zou worden, was er een groot feest, en alle mensen van het dorp kwamen kijken. De kasteelheer knipte het lint door, en toen mocht iedereen naar binnen. Maar toen ze binnen waren, keken de mensen elkaar aan met grote, verbaasde ogen. Ze zeiden tegen de kasteelheer: 'U hebt het allemaal zó prachtig laten maken, schitterende schilderijen en een prachtige preekstoel, maar... er zijn geen lampen! Nergens! U bent die toch niet... vergeten?'

De kasteelheer moest glimlachen. Hij zei: 'Kijk maar eens goed! Zien jullie daar aan de muren al die haken? Straks als jullie weer naar buiten gaan, krijgen jullie bij de deur van mijn knechten allemaal een lamp mee naar huis. En als je dan naar de kerk komt, neem je die lamp mee. En als jullie dan allemaal komen, dan is het één zee van licht.'

Dat is het verhaal. Jouw lamp doet ertoe. Je leven is van grote waarde. Jij bent geroepen om in jouw omgeving de duisternis te verdrijven. Om Gods licht te laten schijnen. Jouw 'kaarsje, brandend in de nacht.'

Straks komen hier in de kerk mensen uit de stad om een kaarsje te branden. Misschien wil je dat zelf ook wel. Wat mooi als we hierover met bezoekers in gesprek raken. Of met elkaar. Misschien straks, misschien op een ander moment. Dat het God is, die de lamp van jouw leven laat branden, dankzij de grote Zoon van David, Jezus Christus.

En dat er dankzij Hem, dankzij de Messias, eeuwig leven is voor ieder die gelooft.

Ook voor jou!

Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, renevanloon@samaritaan.org